

ปัญหาคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย

กนกภรณ์ มนูญพร*

บทนำ

การรักษาความปลอดภัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมจนถึงได้ว่าเป็นวิชาชีพที่สำคัญยิ่งสาขาหนึ่ง บุคลากรในสายวิชาชีพนี้ในสายงานราชการ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สายธุรกิจ ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยหรือบริษัทรักษาความปลอดภัยเอกชน ซึ่งมีบุคลากรที่สำคัญคือ พนักงานรักษาความปลอดภัย แต่เนื่องจากสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจึงมีความจำเป็นต้องถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวไปที่ไปให้องค์กรเอกชนดำเนินการแทน อาชีพและธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การทำหน้าที่เป็นผู้รักษาความปลอดภัยให้แก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน ธุรกิจ ห้างร้าน บริษัท ไม่เว้นแต่หน่วยงานราชการของรัฐ ต่างก็ต้องอาศัยการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้ความคุ้มครองทรัพย์สิน เพราะเนื่องจากสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น มีรูปแบบการก่ออาชญากรรมที่พัฒนาแตกต่างกันออกไป รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบต่างๆ ทำให้ภาครัฐและประชาชนเกิดความไม่มั่นใจและเห็นความสำคัญของการรักษาความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงทำให้เกิดความคาดหวังกับการให้บริการของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่จะเข้ามาทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชน

ธุรกิจรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย มีความเจริญเติบโตอย่างมีปริมาณเงินหมุนเวียน 50,000 ล้านบาท และได้มีการพัฒนาบุคลากรและอุปกรณ์ที่เข้ามาช่วยในการให้บริการรักษาความปลอดภัย ในปี พ.ศ. 2557 มีบริษัทรักษาความปลอดภัยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในประเทศไทย มีการแข่งขันทางการตลาดสูง เนื่องจากในปัจจุบันมีอาคารสำนักงาน บ้าน คอนโด และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ต่างๆที่เจริญเติบโตสูงขึ้นพร้อมกับบริษัทดูแลรักษาความปลอดภัย แนวโน้มการว่าจ้างบริษัทรักษาความปลอดภัยเพื่อให้บริการรักษาความปลอดภัยมีเพิ่มขึ้น เนื่องจากการใช้บริการจากบริษัทรักษาความปลอดภัยสามารถแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ลดเวลาในการบริหารจัดการ และการจัดหาบุคลากรในระยะยาวได้ และบริษัทรักษาความปลอดภัยยังได้พัฒนาการรักษาความปลอดภัยโดยนำอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพสูงเข้ามาใช้ควบคู่ไปกับการรักษาความ

* บทความนี้เรียบเรียงมาจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง, “ปัญหาคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย,” ปรินูญานิตติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2560.

ปลอดภัยโดยตัวบุคคล เพื่อเข้ามาสนับสนุนการให้บริการรักษาความปลอดภัย สามารถให้บริการได้เป็นอย่างดีและเต็มประสิทธิภาพ¹

บริษัทรักษาความปลอดภัยที่เกิดขึ้นใหม่เพิ่มมากขึ้น การแข่งขันทางการตลาดของธุรกิจรักษาความปลอดภัยนั้น จึงต้องมีการแย่งลูกค้า บริษัทรักษาความปลอดภัยจึงได้มีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการใช้วิธีลดราคาค่าบริการให้ต่ำลง บางบริษัทรักษาความปลอดภัยหันไปใช้แรงงานต่างด้าวที่สามารถจ้างได้ในราคาถูกกว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยที่เป็นคนไทย หากเป็นบริษัทรักษาความปลอดภัยขนาดใหญ่จะไม่รับแรงงานต่างชาติดังกล่าว เพราะหากมีปัญหาจะตรวจสอบและติดตามยาก และหากทรัพย์สินลูกค้าถูกโจรกรรมไปจะมีปัญหาต้องรับผิดชอบสูง จึงเน้นแรงงานที่มีฝีมือการต่อสู้ เช่น ทหารปลดประจำการ ฯลฯ เป็นต้น การจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยคนไทย อาจกลายเป็นข้อเสียเปรียบต่อคู่แข่ง เนื่องจากต้องจ่ายค่าแรงในราคาราคามาตรฐาน จึงทำให้บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องไปเรียกเก็บค่าบริการจากลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในราคาที่สูงขึ้น และยังมีลูกค้าจำนวนหนึ่งที่ไม่ต้องการเสียค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไป จึงหันไปใช้บริการของบริษัทรักษาความปลอดภัยที่มีราคาถูกแทน เป็นเหตุให้มีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวมากขึ้น จะเห็นได้ว่าธุรกิจรักษาความปลอดภัยในประเทศไทยนั้น เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญและยังเป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการอีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งในปัจจุบันพนักงานรักษาความปลอดภัยมีหน้าที่ความรับผิดชอบสูงมาก ต้องทำหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำหน้าที่ตรวจสอบ ตรวจสอบ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในด้านอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานหรือภาครัฐ ต้องอยู่ในกรอบที่เข้มงวด มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตทางด้านธุรกิจรักษาความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นทุกๆปีและความคาดหวังในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลเล็งเห็นว่าธุรกิจรักษาความปลอดภัยในปัจจุบันยังไม่มีความมาตรฐานการให้บริการหรือการจัดระเบียบธุรกิจรักษาความปลอดภัยให้ไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อการให้บริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็น การเพิ่มความมั่นใจให้กับประชาชน รัฐบาลจึงได้มีการเสนอให้มีการออกกฎหมายที่เข้ามาควบคุมธุรกิจรักษาความปลอดภัย

พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ถูกประกาศใช้และให้มีผลนับตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา วัตถุประสงค์เพื่อควบคุมธุรกิจรักษาความปลอดภัย เนื่องจากว่า ธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นธุรกิจการให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของ

¹ สยามธุรกิจ. ยุคทอง ‘รปภ.-แจ๋ว’ค่าตัวพุ่ง แข่งเดือดชิงเค้ก 7 หมื่นล้าน/ตจว.เมินกรุงเทพมหานคร ดีกว่า, ใน http://www.southdeepoutlook.com/ShowAllDetails/detail_south_the_daily_news/93481, (last visited 4 October 2017).

สังคม และในปัจจุบันมีผู้ประกอบการธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน รัฐบาลจึงเห็นสมควรว่าควรจะมีการกำหนดมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการและช่วยเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคม² และกำหนดให้ผู้ที่ประกอบธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยจะต้องจัดตั้งในรูปแบบบริษัทเท่านั้น เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้มีความรับผิดชอบมากกว่าในรูปแบบของบุคคลธรรมดา และห้ามหุ้นส่วนจำกัด อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียน ได้รับใบอนุญาตก่อนถึงจะสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ กฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย จะต้องมีความประพฤติตามที่กำหนดไว้ถึงจะสามารถขอรับใบอนุญาต ผู้ประกอบการต้องดำเนินการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม พนักงานรักษาความปลอดภัยการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย

พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้ผู้ที่ประกอบธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยจะต้องจัดตั้งในรูปแบบบริษัทเท่านั้น เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้มีความรับผิดชอบมากกว่าในรูปแบบของบุคคลธรรมดา และห้ามหุ้นส่วนจำกัด อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียน ได้รับใบอนุญาตก่อนถึงจะสามารถประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ กฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย จะต้องมีความประพฤติตามที่กำหนดไว้ถึงจะสามารถขอรับใบอนุญาต ผู้ประกอบการต้องดำเนินการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม พนักงานรักษาความปลอดภัยการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย

ในเรื่องคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย กฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นดังนี้

มาตรา 34 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (3) สำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

² สำนักนายกรัฐมนตรี, “หนังสือที่ นร 0503/14284 เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย,” 28 เมษายน 2558.

(4) ได้รับหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรองตามวรรคสอง

ข. ลักษณะต้องห้าม

(1) เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด

(2) เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและมีใช้ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา³

อย่างไรก็ดี การออกพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 มาควบคุมธุรกิจรักษาความปลอดภัย ได้มีเสียงร้องเรียนจากผู้ประกอบการธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัย เพราะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการใช้กฎหมายดังกล่าว ผู้ที่ได้รับผลกระทบให้ความเห็นว่าเป็นกฎหมายที่ไม่มีความเสมอภาค เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัย อีกทั้งสร้างภาระและความยุ่งยากให้กับผู้ประกอบการและพนักงานรักษาความปลอดภัยในเรื่องการขอใบอนุญาตและการฝึกอบรมของพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งทำให้ภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น

นายวัชรพล บุญมงคล นายกษามคม ผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัยแห่งประเทศไทย ได้ให้ความเห็นว่า กฎหมายไม่มีความเสมอภาค เพราะพรบ.ฉบับดังกล่าวบังคับใช้เฉพาะกับ “บริษัทรักษาความปลอดภัย” และ “พนักงานรักษาความปลอดภัย” แต่ไม่ได้รวมถึง องค์การทหารผ่านศึก และบริษัท หรือสถานประกอบการที่จ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยเอง หรือพนักงานรักษาความปลอดภัยอิสระ การกำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ เพราะเนื่องจากแรงงานในด้านรักษา

³ พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 104 ก (5 พฤศจิกายน 2558).

ความปลอดภัยในปัจจุบันยังคงขาดแคลน จึงทำให้แรงงานต่างด้าวที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยในปัจจุบันซึ่งมีอยู่ร้อยละ 7-8 หายไปจากภาคธุรกิจรักษาความปลอดภัย⁴

นายชนพล พลเยี่ยม เลขานุการสหพันธ์ธุรกิจรักษาความปลอดภัย กล่าวว่า การกำหนดคุณสมบัติพนักงานรักษาความปลอดภัยส่งผลกระทบต่อตัวผู้ประกอบการเองและผู้ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากในปัจจุบันมีจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยทั่วประเทศเป็นจำนวนกว่า 4 แสนคน ผู้ที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับมีจำนวนถึง 2.8 แสนคน หรือคิดเป็น 70% ของจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยทั้งหมด การจัดหาบุคลากรที่จบการศึกษาตามเกณฑ์ภาคบังคับนั้นเป็นเรื่องยาก อีกทั้งอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยนั้นไม่ได้รับความนิยมน้อยมากในสังคมไทย จึงเห็นว่าวุฒิการศึกษาไม่ได้เป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยประสบการณ์ อายุ ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ต่างหากที่จะเป็นตัวชี้วัด การกำหนดคุณสมบัติให้พนักงานรักษาความปลอดภัยพันโทยศคืออายุกว่า 3 ปี ก่อนแล้วจึงสามารถมาขึ้นทะเบียนทำงานได้นั้น นายชนพลมีความเห็นว่า อาจผิดข้อกำหนดของไอแอลโอ หรือองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization) เพราะเนื่องจากการกีดกันคนบางกลุ่มไม่ให้มีงานทำ ทั้งที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวรับโทษจำคุกมาแล้ว ดังนั้นการออกพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 จึงไม่ได้เป็นการส่งเสริมภาคธุรกิจ แต่เป็นการจัดระเบียบมากกว่า ทำให้ผู้ประกอบการต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการขึ้นทะเบียน ส่วนพนักงานรักษาความปลอดภัยนั้นจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะเวลาสั้น ทำให้ค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้น⁵

นายวงศกร กัณหาวัฒน์ ผู้จัดการเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแห่งหนึ่ง เปิดเผยว่า พระการจำกัดวุฒิการศึกษาชั้น ม.3 ถือเป็นการปิดกั้นโอกาส ตัดสิทธิ์ผู้ด้อยโอกาส ส่วนการขึ้นทะเบียนและการขอใบอนุญาตเป็นการเพิ่มภาระและค่าใช้จ่าย พนักงานรักษาความปลอดภัยที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมนานหลายวัน ทำให้เสียโอกาสในการทำงาน⁶

⁴ ไทยพีบีเอส.ธุรกิจรปภ.ไม่แฮปปี้พรบ.ใหม่ แค่จัดระเบียบแต่ไม่เท่าเทียม สร้างภาระ-เพิ่มค่าใช้จ่าย. ใน <http://news.thaipbs.or.th/content/250978>, (last visited 24 February 2018).

⁵ โปสทูเดย์. จัดระเบียบรปภ."...เมื่อวุฒิการศึกษาสำคัญกว่าประสบการณ์ชีวิต. ใน <http://www.posttoday.com/analysis/report/425934>, (last visited 29 March 2018).

⁶ กรุงเทพธุรกิจ. เปิดกฎหมายใหม่ คุ่มเข้มธุรกิจ รปภ. ใน <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/700669>, (last visited 17 March 2018).

1. ปัญหาเกี่ยวกับสัญญาชาติ

เมื่อพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยให้เฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้นสามารถประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำให้คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยต้องลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพราะคุณสมบัติไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ และผู้ประกอบการบริษัทรักษาความปลอดภัยไม่สามารถจ้างบุคลากรที่ไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานได้ ส่งผลกระทบให้แรงงานพนักงานรักษาความปลอดภัยขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบัน ที่มีเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากมีอาคาร หมู่บ้าน หน่วยงานราชการ และห้างสรรพสินค้า ปลูกสร้างขึ้นมาเรื่อยๆ ล้วนแล้วแต่ต้องการการรักษาความปลอดภัย เพราะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำการเองได้ จากการศึกษาข้อมูลบทสัมภาษณ์ของบริษัท พรอพเพอร์ตี้ แครี เซอร์วิสเซส จำกัด (“พีซีเอส”) พบว่า ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 บังคับใช้ แรงงานสมัครเข้าเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยมีจำนวนน้อยลงปกติที่พีซีเอสมีการรับพนักงานใหม่ 800-900 คน/เดือน ลดจำนวนลงเหลือ 700-800 คน/เดือน ต่ำกว่าเป้าที่ต้องการรับพนักงานรักษาความปลอดภัยเพิ่มเดือนละ 1,200 คน เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณงาน จึงเป็นสาเหตุให้พีซีเอสจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเบี้ยเลี้ยงในบางพื้นที่คือ กรุงเทพมหานคร ที่เป็นตลาดใหญ่ ปรับขึ้นร้อยละ 5-10 และจ่ายค่าจ้างแบ่งเป็น 2 รอบต่อเดือน เป็นการจูงใจพนักงานให้เลือกทำงานกับพีซีเอสและลดอัตราการลาออกที่มีอยู่ร้อยละ 5 ลง⁷

2. ปัญหาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา

ผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต จะต้องจบการศึกษาภาคบังคับหรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดเสียงร้องเรียนจากพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง พนักงานบางคนจำเป็นต้องออกจากงานเพราะสำเร็จการศึกษาไม่ได้ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด ส่งผลกระทบให้แรงงานพนักงานรักษาความปลอดภัยมีจำนวนลดน้อยลง และทำให้บริษัทรักษาความปลอดภัยต้องเพิ่มเบี้ยเลี้ยงหรือเงินเดือนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อลดอัตราการลาออก ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังผู้ใช้บริการงานรักษาความปลอดภัย ที่จะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น และปิดกั้นโอกาสแก่ผู้ได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อย อันเป็นผลให้ประชาชนที่ไม่สำเร็จศึกษาตามเกณฑ์ไม่สมัครขอรับใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ ซึ่งเป็นด้าน

⁷ ผลพวงกฎหมายคุ้มครองปก. PCS อัปเดตเบี้ยเลี้ยง ‘ยาม’ เพิ่ม 5-10% ช่วงชิงแรงงาน, ใน <http://www.forbesthailand.com/news-detail.php?did=1525>, (last visited 31 May 2018).

แรกที่จะต้องพึงกระทำ มิเช่นนั้นจะไม่สามารถเข้าทำงานในหน้าที่ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามพนักงานรักษาความปลอดภัยในแต่ละตำแหน่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบมากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งบางตำแหน่งจำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือในการรักษาความปลอดภัย หรือสามารถสื่อสารภาษาได้ เช่น พนักงานรักษาความปลอดภัยสนามบิน ชนาคกร หรือสถานที่ที่มีความสำคัญ ซึ่งผลกระทบต่อบริษัทรักษาความปลอดภัยขาดแคลนแรงงาน และจำเป็นต้องเพิ่มเบี้ยเลี้ยงหรือค่าแรงให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยเดิม เพื่อเป็นการจูงใจให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้นทำงานต่อ ทำให้ลูกจ้างหรือผู้ว่าจ้างได้รับผลกระทบในการรับภาระดังกล่าวด้วย และหากมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวสามารถเข้าประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยได้แล้วนั้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะต้องห้าม

จากการศึกษาพบว่า มีรายงานที่ 151-152/2559 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติ ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพหรือไม่ ประเด็นการร้องเรียน ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอให้มิขอเสนอแนะเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ที่ละเมิดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติมาตรา 34 ข้อ ก. (3) และข้อ ข. (3) ที่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งต่อสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัยเดิมและผลกระทบต่อบริษัทรักษาความปลอดภัย และบทนิยามของคำว่า “ธุรกิจรักษาความปลอดภัย” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 มีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ให้บริการในธุรกิจรักษาความปลอดภัยเอกชน จากข้อมูลอัตราผู้กระทำความผิดซ้ำโดยกระทรวงยุติธรรม เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ประเทศไทยมีผู้พ้นโทษที่กระทำความผิดซ้ำภายใน 1 ปี ประมาณร้อยละ 14 และภายใน 3 ปี รวบรวมร้อยละ 27 โดยสาเหตุของการกระทำความผิดมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งขาดการยอมรับจากสังคมภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้ จากผลการวิจัยหลายฉบับพบว่า “โอกาสในการทำงาน” เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เคยต้องโทษเริ่มต้นชีวิตใหม่หลังพ้นโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำ ผู้ที่เคยต้องโทษคดีเมื่อพ้นโทษออกมาแล้วนั้น ก็มักจะประสบปัญหาในการเริ่มต้นชีวิตการทำงานเพราะความรู้ความสามารถไม่สามารถเทียบเท่าคนอื่นได้ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้าง และในปัจจุบัน ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มีโครงการเปิดโอกาสทางการศึกษาและฝึกอาชีพให้นักโทษในเรือนจำ หากมาตรการทางกฎหมายและมาตรการพัฒนาศักยภาพยังไม่สอดคล้องและเอื้อให้นักโทษ

สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงในชีวิตอย่างแท้จริง การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ต้องขังด้วยการสนับสนุนด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพตามความถนัดและสนใจ มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ต้องขังมีทางเลือกในการใช้ชีวิตมากขึ้นเมื่อพ้นโทษ ปัญหาที่พบในการคืนคนดีสู่สังคม คือความแคลงใจ และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้คนในสังคมต่ออดีตผู้ต้องขัง ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่รองรับให้ประกอบอาชีพหลังจากพ้นโทษ จึงทำให้โอกาสการกลับเข้าสู่สังคมเป็นไปได้ยาก อย่างไรก็ตาม โอกาสในการกลับคืนสู่สังคมของผู้ต้องขังจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสังคมให้การยอมรับ และยอมให้พวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่ใช่เพียงการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีความแปลกแยกเท่านั้น หากยังรวมถึงการประกอบอาชีพ หรือการกลับสู่ตลาดแรงงานเช่นเดียวกับคนทั่วไป ซึ่งปัจจุบันยังเปิดกว้างไม่มากพอ ดังนั้น การแสวงหาแนวทางความร่วมมือระหว่างเรือนจำ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่ชัดเจน มีการสอดประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิด“สังคมแห่งการให้โอกาสและไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง” และเป็นการสร้างสังคมที่ดีสำหรับทุกคน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาการกำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้พบปัญหาดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับสัญชาติ ปัญหาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะต้องห้าม ซึ่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขอรับใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยไว้ กล่าวคือ บุคคลที่ขอรับใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ใช้อยู่ในขณะที่ยังสำเร็จการศึกษา และต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ในกรณีนี้ทำให้เกิดปัญหา กล่าวคือ ปัจจุบันธุรกิจรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย มีอัตราการเจริญเติบโตและมีความสำคัญกับเป็นอย่างมากในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้าน ที่อยู่อาศัย อาคารหรือสถานที่ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ต้องการธุรกิจรักษาความปลอดภัย สถานที่ดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นต้องว่าจ้างบริษัทรักษาความปลอดภัยเพื่อจัดหาพนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ต่างๆเข้ามาช่วยให้การรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การที่กฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพ โดยการกำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาการว่างงานกับกลุ่มคนที่คุณสมบัติไม่ตรงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกทั้งทำให้บริษัทรักษาความปลอดภัยขาดแคลนบุคลากรที่เข้าปฏิบัติ

หน้าที่ดังกล่าวไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ไปพร้อมกับจำนวนตึก อาคาร หน่วยงาน หมู่บ้านจัดสรรหรือห้างสรรพสินค้า ที่มีความต้องการใช้บริการงานรักษาความปลอดภัย อาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นอาชีพที่มีอัตราค่าจ้างต่ำ และสวัสดิการต่างๆ ที่พึงจะได้รับ ไม่ครอบคลุมและเพียงพอกับการเลี้ยงชีพ จึงเป็นสาเหตุให้พนักงานรักษาความปลอดภัยบางคนจำเป็นต้องลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

ผู้เขียนจึงขอเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยการนำหลักกฎหมายต่างประเทศที่ศึกษามาปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน โดยกฎหมายต่างประเทศได้มีการกล่าวถึงการกำหนดคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยประเทศที่นำเสนอเป็นแม่แบบในการแก้ปัญหาคือเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีการจัดการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัย ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสัญชาติ

เห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและการเจริญเติบโตของภาคธุรกิจรักษาความปลอดภัยในปัจจุบัน และเป็นการวางรากฐานสู่การเข้าประชาคมอาเซียนในอนาคต อันจะส่งผลให้มีจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้นและสามารถรองรับต่อความต้องการของผู้ที่จ้าง อาคาร หมู่บ้าน ห้างสรรพสินค้าต่างๆ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

“มาตรา 34 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย หรือเป็นบุคคลต่างด้าวที่มีใบอนุญาตเข้าทำงานในประเทศไทย และมีใบรับรองความประพฤติจากทางรัฐบาลประเทศนั้นๆ ว่าไม่เคยต้องโทษคดีใดๆ มาก่อน

2. ปัญหาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา

เห็นสมควรให้ยกเลิกข้อความในมาตรา 34 ก. (3) “สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือในขณะที่ยังอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖”

3. ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะต้องห้าม

เห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมาตรา 34 ข.(3) เรื่องลักษณะต้องห้าม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย และยังเป็นโอกาสให้กับบุคคลที่เคยต้องโทษคดี มีอาชีพรองรับภายหลังจากที่พ้นโทษออกมาแล้ว เป็นดังนี้

“มาตรา 34 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ข. ลักษณะต้องห้าม

เป็นบุคคลที่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นการกระทำความผิดซ้ำ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ